

KOLEKTYVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKSCIŲ RAJONO KOMITETO IR
RAJONO LIAUDIES DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

Elna nuo 1948 m.

SESTADIENIS

Nr. 88 (4128)

Anykščiai,

1980 m. liepos mėn. 26 d.

Kaina 2 kap.

Orbitoje nauja tarptautinė įgula

TASS-o PRANEŠIMAS

1980 metų liepos 23 d. 21 valandą 33 minutės Maskvos laiku Tarybų Sąjungoje paleistas kosminis laivas „Sojuz-37“.

Kosminį laivą pilotuoja tarptautinė įgula: laivo vadas dukart Tarybų Sąjungos Didvyris, TSRS lakūnas kosmonautas Viktoras Gorbalka ir kosmonautas tyrėjas Vietnamo Socialistinės Respublikos Didvyris Fam Tuanas.

Laivo „Sojuz-37“ skridimo programa numatoma susijungti su orbitiniu kompleksu „Saliut-6“ ir vykdyti jam tyrimus ir eksperimentus kartu su kosmonautais Popovu ir Riuminu.

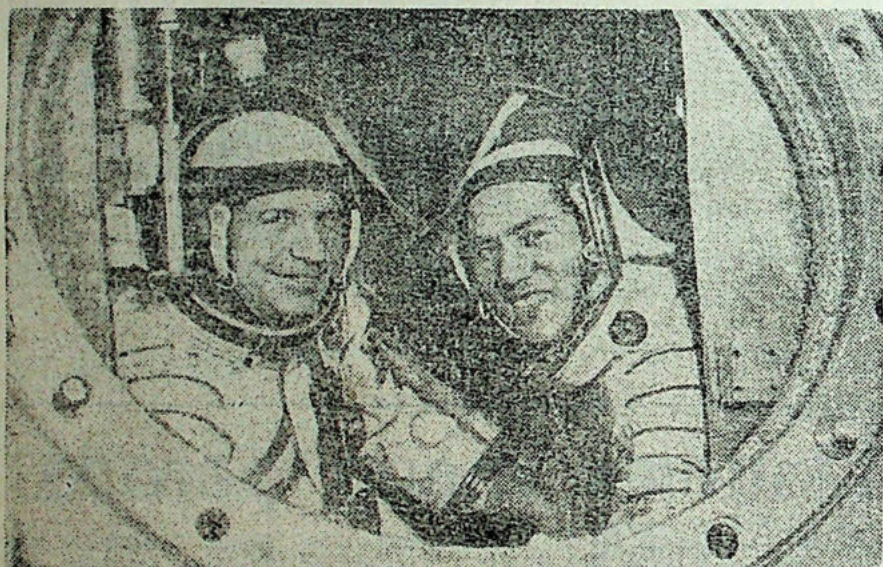
Laivo „Sojuz-37“ skridimo metu bus to-

liau vykdomi kosminės erdvės tyrimai tūkstantais tikslais, kuriuos atlieka socialistinės šalys — „Interkosmoso“ programos dalyvės.

Naujas tarptautinės įgulos skridimas, dalyvaujant Tarybų Sąjungos ir socialistinio Vietnamo piliečiams, ryškiai demonstruoja brolišką TSRS ir VSR tautų draugystę ir glaudų bendradarbiavimą. Šiuo laimėjimu atspindi visų socialistinės sandraugos šalių interesų ir tikslų vienybę.

Kosmonautai Gorbalka ir Fam Tuanas jaučiasi gerai, laivo sistemos veikia normaliai.

Laivo „Sojuz-37“ įgula pradėjo vykdyti skridimo programą.

Kosminio laivo „Sojuz-37“ tarptautinė įgula — laivo vadas, TSRS lakūnas-kosmonautas, dukart Tarybų Sąjungos Didvyris, V. Gorbalka ir kosmonautas tyrėjas, Vietnamo Socialistinės Respublikos pilietis, Vietnamo Socialistinės Respublikos Didvyris Fam Tuanas.

• A. Puškarevo nuotr. (TASS-o fotokronika)

Mišinius sudorosime iki javapjūtės

Pasakoja K. ROPIUS, Svedasų kolūkio vyr. agronomas

Nors įkyriai trukdė lietūs, šienapjūtę baigėme. Beveik du kartus viršijome šienainio gamybos užduotį: vietoj numatytų plane 900 tonų pagaminome 1500 t šio pašaro. Be to, užraugėme iš pirmos žolės 400 t siloso. Del prastų orų sunkiau sekėsi džiovinti šieną: jo įvežėme į daržines 826 tonas, arba du trečdalius plane numatyto kiekio.

Visas kultūrinės žolės sudorojome, bet mūsų laukininkai ir mechanizatoriai nepajuto atokvėpio. Skubame įpjauti mišinius, kad iki ja-

vapjūtės pradžios jų laukuose nebeliktų ir visą techniką galėtume sutelkti javų derliaus nuėmimui.

Mechanizatoriai Albinas Mikšys ir Albertas Banys pjauna bei smulkina mišinius žolės miltų gamybai. Smulkintą masę prie agregato veža traktorininkai Jonas Pilkauskas ir Albertas Misevičius. Keisdami pamainomis, agregatą prižiūri mašinistai Balys Gražys ir Vytautas Lukošius. Vien iš mišinių esame pasiryžę pagaminti 100 tonų žolės miltų ir tuo būdu iki javapjūtės

įvykdyti jų gamybos užduotį — 300 tonų. Betruksta tik dešimtadalis šios užduoties. Tad po keleto dienų agregatą stabdysim ir ruošim grūdų džiovinimui.

Stambi mechanizatorių grandis sutelkta mišinių silosavimui. Juos pjauna siloso kombainais traktorininkai Alfonsas Januška, Vilius Meškauskas ir Rimantas Lančickas. Smulkintai masė vežioti į tranšėją nukreipiame kasdien 10 automašinių, 5 traktorių su priekabomis. Mišinius rauginame kartu su pakrūmių, pakelių, pelkių žole. Šią žolę šienau-

Aukštakalniečiai pasiruošę pjūčiai

500 tonų grūdų per šį metų javapjūtę yra pasiryžę prikultti „Aukštakalnio“ kolūkio kombainininkas Petras Siaučiūnas, pernykščių metų rajono javų kirtėjų socialistinio lenktyniavimo nugalėtojas. Dideli ir šio pirmūno darbo draugų Antano Binkio, Jurijsaus Politovo, Algij Medinio bei kitų įsipareigojimai. Vyrai kruopščiai suremontavo ir suregulavo savo kombainus. Kadangi javai vietomis pagulę, visiems pjaunamiesiems aparatams yra pritaikyti kėlikiai. Pusiau-vikšrinių važiuoklių kolūkyje

nėra, tačiau, kur dirvos klampesnės, bus nukreipti 4 kombainai su sudvejintais ratais.

Kaip jau įprasta ankstesniais metais, lauke greta pjovėjų budės remontininkai. Kad gedimai būtų skubiau pašalinti ir kombainininkai galėtų pailsėti, sudaryta naktimis budinčių dirbtuvėse remontininkų grandis. Jų tarpe darbuosis nagingas suvintojas ir šaltkalvis Vaclovas Dubra.

Kombainininkams ir grūdus vežantiems vairuotojams į laukus bus pristatomi pietūs iš kolūkio valgyklos. Kas pirmadienį bus su-

sumuojami javų kirtėjų lenktyniavimo rezultatai.

Kaip tikisi kolūkio vyr. agronomas Vitas Butkevičius, šią vasarą subręs svarresnis grūdų derlius, negu pernai. Gerokai vešlesni ir šiaudai. Iš jų ruošiamasi gaminti šiaudainį ir krauti jį į šienainio bokštą. Šiam darbui bus sutelkta daug technikos. Šiaudus iš pradalgijų rinks ir smulkins našiu savaeigiu smulkintuvu mechanizatorius Rimas Pauliukas. Jam į talką atvyks „Gimtosios žemės“ kolūkio mechanizatorius, vairuojąs tokį pat smulkintuvą. Smulkintai masė vežti bus sutelkta apie 10 transporto priemonių, jų tarpe traktorinės priekabos paaugštiniais bortais. Šienainio gamybai pirmiausia bus panaudoti piktžolėti šiaudai, maišomi su smulkinta atolo žole.

Dviejų kaimyninių kolūkių — „Aukštakalnio“ ir „Gimtosios žemės“ — kooperavimasis technika, dalijimasis patirtimi padeda abiem žemdirbių kolektyvams sparčiau pasiekti javų gamybą, gausinti jų išteklius. K. Butkus

Pašarų cechąs dirba

Didinant pašarų išteklius, gerinant jų kokybę Surdegio kolūkio valdyba nuolat diegia pažangias pašarų gamybos technologijas. Kombinuo-tų pašarų gamybai ūkyje pastatytas kombinuo-tų pašarų gamybos cechąs OKC-30. Jį pastatė ūkio statybininkai. Šio pastato pastatymas ir įrengimų sumontavimas ūkini atsiėjo apie 200 tūkstančių rublių. Tai ištis kapitalinis pastatas su sudėtingais įrengimais. Jo aptarnavimui paskirti patys geriausi ūkio specialistai: elektrikas Leonas Salskis, patyres malūnininkas Bronius Mačėnas. Šiam cechui vadovauti ėmėsi jauna specialistė Veronika Steponavičiūtė.

Cechąs gana našus. Jis aptarnauja ne tik Surdegio kolūkį, visus Surdegio tarpūkinio susivienijimo ūkius, bet ir kai kuriuos kitų susivienijimų ūkius. Čia pašarus ruošia Troškūnų tarpūkinio susivienijimo „Aukštakalnio“ kolūkis, Traupio tarpūkinio susivienijimo „Pirmyn į komunizmą“, Levaniškio, „Vie-nybės“ kolūkiai, Kavarsko tarpūkinio susivienijimo „Svylurio“ kolūkis, Staškūniškio tarybinis ūkis, Kurklių tarpūkinio susivienijimo „Puntuko“ kolūkis, Sodininkystės ir Jakiškio tarybiniai ūkiai.

Cechas jau paruošė daugiau kaip 1500 tonų kombinuo-tų pašarų, praturtintų baltymais ir mineraliniais priedais. Surdegio kolūkis šiame cechąs pasigaminęs beveik 700 tonų, K. Staro — beveik 300 tonų, „Pirmyn į komunizmą“ — 200 tonų.

„Svylurio“ daugiau kaip 100 tonų, Raguvės tarybinis ūkis — 100 tonų kombinuo-tų pašarų.

Okiai, kurie šiame cechąs pasigaminę pašarų, akivaizdžiai įsitikino aukšta jų kokybe.

A. Plėta
Surdegio kolūkio
vyr. ekonomistas

Liepos 27-oji — Prekybos darbuotojo diena

Anykščių universalinės parduotuvės gаланterijos suvenyrų skyrius mažmeninės perkių apyvartos 1980 m. I pusmečio planą įvykdė 105,9 proc., gyventojams pardavė prekių už 40 tūkstančių rublių daugiau, negu pernai. Tai pasiekta nedidelio pardavėjų kolektyvo, o ypač skyriaus vedėjos Onos Meldaikienės, turinčios nemažą patirtį, kruopštaus darbo dėka.

Myli savo darbą ir lūratė Abraškevičiūtė, Alė Ožienė. Jos maloniai aptarnauja pirkėjus, tarpusavyje gerai sutaria. Šio skyriaus kolektyvas prekybos centro komjaunimo-jauimo brigadų tarpe pripažintas griausiu.

J. JUNEVICIAUS nuotraukoje dvi geriausios iš prekybos centro komjaunimo-jauimo brigados; skyriaus vedėja Ona Meldaikienė ir pardavėja lūratė Abraškevičiūtė.

KOKIA BŪTŲ LIETUVOJE ŠVENTĖ BE DAINOS?

Perpasakoti apie liepos 11–13 dienomis vykusią respublikos Dainų šventę, skirtą Tarybų valdžios Lietuvoje atkūrimo keturiasdešimtmėčiui — gana sudėlingas dalykas. Juolab, kad visur nepėti buvo neįmanoma — šventės arena buvo tapęs visas žilagalvis Vilnius, juolab, kad susitikimui su dai-

na, šokių susirinko per 36 tūkstančiai meno saviveiklininkų iš visos gintaro žemės. Tame spalvingame būry regėjome 15 Anykščių rajono meninių kolektyvų, savose gretose apjungusių bemaž puspenkto šimto dalyvių.

„Laikrodžiai rodė visai beartėjantį pusiaunaktį, tad skaitytojas, tiktuos, spėjo pajusti, jog užkalbinti pramoginių šokių liaudies kolektyvo „Verpetas“ vadovą Juozą Pratkeliį šio rašinio autorių galėjo prisipirti nebent koks reikalas. Tenka prisipažinti, jog ne kitaip ir buvo. Mat visus Dainų šventės susirinkusius anykštėnus ką tik apibėgo žinia, jog pa-

sibaigusioje geriausių 1980 metų Tarybų Lietuvos meno saviveiklos kolektyvų apžiuroje rajonų liaudies kolektyvų tarpe „Verpetui“ pripažinta antroji vieta respublikoje. Kadangi pirmoji vieta visai nebuvo skirta, galėjom guostis, kad verpetiečiai savo grupėje neturėjo lygių. O jai iš paskos dar viena maloni naujiena: Anykščių kultūros rūmų pramoginių šokių atlikėjams vaikų grupėje — taipogi antroji vieta (Pirmoji — Jonavos I vidurinės mokyklos kolektyvui).

— Į Vilnių atvykome su keturiais šokėjų kolektyvais, kiekvienam po 18 dalyvių, — pasakojo J. Pratkelis. — Aukštas įvertinimas, žinia, džiugina, bet ir tuo pačiu įpareigoja.

— Šioje šventėje pats ne vien vadovas...

— Taigi... Mums su mūsų „Verpeto“ įkūrėja ir nuširdžia puoselėtoja TSRS meno saviveiklos žymėnė Stase Bilevičiūne yra patikėtos šokio dienos „Jaunystės ritme“ asistentų pareigos. Šešiese teks rūpintis, jog po visą stadiono veją pasklidę šokėjai net reiklausio žiūrovo akį džiuginių judesio darna, gracingu žingsniu... Be to, respublikos kultūros ministerija mane taipogi patvirtino Dainų šventės dalyvių kolonos į Vingio parką vyr. asistentu (vienuolikai respublikos rajonų).

Nieko nepasakysi — sunki ir saldi dalis Juozui išpuolė. Na, o atsivėikinant vienas kitam linkim... gero oro. Ir neatsitiktinai, nes anot „Gintaro“ kolūkiečio kaimo kapelos vadovo, žemaičio nuo Šilutės... „Kap šventė, tep lytus“.

Sodriai žalia miškų ir laukų spalva šiemet itin dažnai grumiasi su debesų ir lietaus pilkuma. Bemaž visose respublikose saviveiklininkams

teko slėptis po lietsargiais.

Rytojaus dieną nušvitę saulė, paskui vėl kiek apnūko, bet užtikrinu, jog džiaugsmo užteko kiekvienai akiai. Kokia būtų šventė be jo?

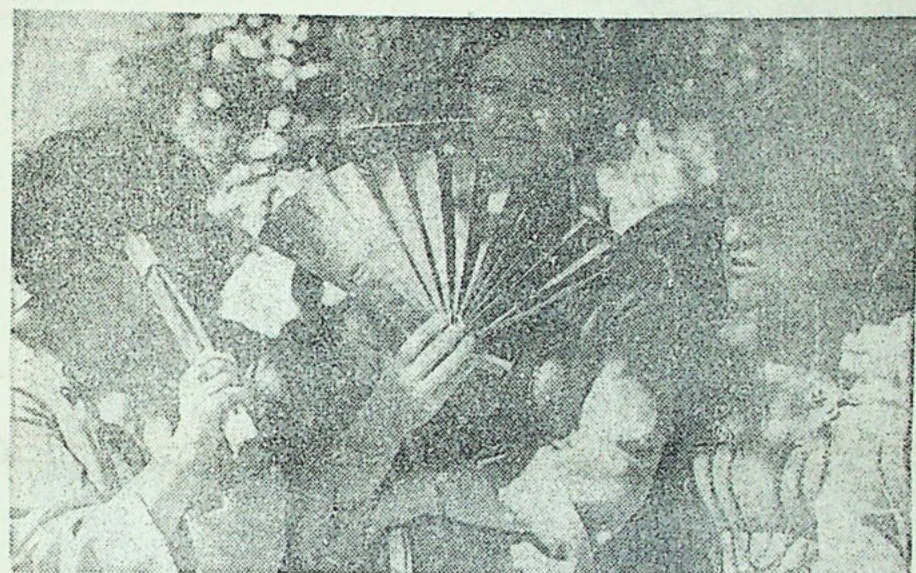
...Nuo Respublikinės dainų šventės šiandien mus skiria lygiai dvi savaitės. Trumpai paminėjęs tik apie vieno iš penkiolikos anykštėnų kolektyvų viešnagę sostinėje, viso puspenkto šimto mūsų saviveiklininkų, vadovų vardu noriu patvirtinti, jog jubiliejinė šventė buvo kaip niekad gyva išraiška tų gilių permainų Nemuno žemėje, kurios įvyko tarybinio žmogaus valia ir pastangomis. Tai leninizmo idėjų, Didžiojo Spalio šviesos atspindys gyvenimo pertvarkytojo akyse ir sąmonėje, jo kūrybinės veiklos vainikas Partijai, Tėvynei.

L. Vakarais

Sokio ritme.

„Verpeto“ vadovui J. Pratkeliui vadovauti šokėjams padėjo operatyvus radijo ryšys.

Anykščių kultūros rūmų profsąjungos choro dainininkai prieš koncerto pradžią. Vyt. Siaučiūno nuotraukos

DIENOS STOVYKLOJE

Mūsų, Vilniaus inžinerinio statybos instituto studentų statybos būrys „Ąžuolas-80“ dirba Anykščių statybos ir remonto valdyboje prie III-os vidurinės mokyklos statybos.

I Anykščius atvykome liepos 5 dieną, įsikūrėme II-os vidurinės mokyklos internate.

Buvo ankstyvas šeštadienio rytas. Prie VISI centrinių rūmų rinkosi mūsų instituto būriai. Su jais ir „Ąžuolas-80“. Prie instituto centrinių rūmų kalbas sakė VISI prorektorius B. Sidauga, paruošiamojo štabo va-

das V. Kuolas, priimančių organizacijų atstovai. Apie dvyliką valandą statybos būrių palydos tęsėsi prie Vilniaus sporto rūmų. Po visų iškilmių iškeliavome į savo vasaros stovyklavietes.

Anykščiuose mus pasitiko mūsų būrio meistras. Anykščių SRV praėjome saugumo technikos instruktažą, pasiskirstėme darbais.

Apsikabinėję darbo įrankiais, kibirais ir kastuvais bei spec. drabužiais, atvykome į stovyklą. Pasiskirstė kambariais, įsikūrėme.

Susipažinę su darbu, ketelį dienų padirbėję, stovyklos atidarymui iškilmingai liniuotei išsirikiavome prie vėliavos stiebo. Į stovyklos atidarymą atvyko LLKJS Anykščių rajono komiteto antrasis sekretorius K. Morkvėnas, Anykščių SRV viršininkas M. Urbonas, vyr.

inžinierius A. Miškinis, pirminės partinės organizacijos sekretorė A. Cholina bei kadrų inspektorė I. Karablikova.

Iškilmingą liniuotę pradėjome nuo brigadininkų raportų. Geriausi savaitės darbininkai R. Staškevičiūtė ir R. Mazecas pakėlė stovyklos vėliavą. Mūsų būrio vadovas A. Butkus pasveikino būrį stovyklos atidarymo proga ir suteikė žodį LLKJS Anykščių rajono komiteto antram sekretoriui K. Morkvėnui. SRV viršininkas M. Urbonas pasveikino mus atvykus į Anykščius padirbėti. Mūsų vadovas užtikrino anykštėnus, kad šūkis „Trečiasis semestras — penketui“ pakabintas ne šiaip sau.

I. Katiliūtė,
VISI SSB „Ąžuolas-80“
komisarė,
V. Krūminis,
būrio narys

Respublikinė liaudies meno paroda jau seniai tapo dainų šventės programos dalimi. Paroda buvo alidaryta prieš prasidedant mūsų respublikos aštuntajai dainų šventei, skirtai Tarybų Lietuvos 40-mečiui. Šią parodą galima aplankyti ir dabar.

Dailės parodų rūmų salėse eksponuojami geriausi visų žanrų liaudies meno kūriniai. Tai paskutinių metų liaudies drožėjų darbai, audėjų lovatiesės, rankšluosčiai, juostos, liaudies tapytojų, kalvių, pynečių, mezgėjų, keramikų darbai, gintaro papuošalai. Parodoje dalyvauja net 930 liaudies meistrų. Viena už kitą gražesnes rankšluostines, juostines, dekoratyvines pievėpėstės, kalto žvakidės, „saulutės“. O kokia medžio drožinių įvairovė. Šiuose kūriniuose ir susimąstymas, ir linksnumas, ir jūmorio gaidos, ir liūdno praėities godos, ir žmogaus didingumas. Ypač patraukia I. Užkurnio drožinių ciklas. Parodos lankytojai ilgiausiai stovi prie jo kūrinių „Juozapola“, sukurto J. Biliūno „Liūdno pasakos“ motyvais. V. Majoras gražiai pagerbė M. Mažvydą, K. Donelaičio, I. Simonaitį alminiu. V. Ulevičius jomiai tęsia Juodkrantės Raganių kalne pradėtą fantastinę temą. Čia galima

pamalyti ir labai savito medžio drožėjo L. Sepkos darbus.

Džiugu, kad tarp geriausių respublikos drožėjų kūrinių ir anykštėnų Jurgio Kazlausko bei Liudo Tarabildos darbai. Parodos lankytojai susipažįsta su Jurgio Kazlausko „Okio darbų ciklu“ ir Liudo Tarabildos taip pat einografiniu darbu „Lilijus mina“.

Didelė stiliaus ir braižo įvairovė liaudies tapybos kūriniuose. Tarp jų skaidria nuotaika išsiskiria mūsų rajono liaudies tapytojos Aldonos Bivainienės peizažai. Parodoje eksponuojami trys jos kūriniai. Tai „Sventosios pabrantė“, „Tykiai sniega“ ir „Paminklas J. Biliūnui“.

Tapybos darbų salėse dėmesį patraukia panevėžiečio Vytauto Merkio senoviniu

klasikiniu stiliumi nupylti portretai, lyriškos Lidijos Meškalytės akvarelės, idomių savitumų Marijos Vitkauskienės, Nijolės Banienės, Alfredo Tubelio, Marijos Bičiūnienės ir kitų paveikslai, Julijos Daniliauskienės karpiniai.

Vaikstant po parodų sales akį traukia įvairiausių spalvų ir rašų lovatiesės. Iš jų audėjos gali pasimokyti, kaip derinti spalvas, grupuoti raštus, kaip marginti savo audinius. Daugiausia lovatiesių, rankšluosčių parodai pateikė Utenos rajono audėjos. Parodos kataloge — net 13 uteniškių. Nemažai audėjų dalyvauja parodoje iš Salčininkų, Radviliškio ir Prienų rajonų. Gaila, kad parodoje nėra nė vieno mūsų rajono audėjų darbo.

M. Telksnytė

Seminaras komjaunimo aktyvistams

Rajono ūkių, įmonių, organizacijų pirminių komjaunimo organizacijų sekretoriai seminare, kurį surengė LLKJS Anykščių rajono komitetas, aptarė socialistinio lenktyniavimo, skirtą TSKP XXVI suvažiavimo garbei, organizavimo, valdžios agiliacijos šia tema reikšmę, komjaunuolių avangardinį vaidmenį. Daug vertingų pasiūlymų išsakė LLKJS RK pirmoji sekretorė R. Navašinskienė. Mintimis apie „Lenino keliu“ kolūkiečių komjaunimo aktyvistų sukaupą patyrimą jam žinančią revoliucinio judėjimo dalyvių, kovotojų už Tarybų valdžią, Didžiojo Tėvynės karo vėteranų atminimą pasidalijo šio kolūkiečio pirmininko pavaduotojas politiniam masiniam darbu V. Bagdonas.

A. Baltuška

KOLEKTYVINIS
DARBAS

2 psl. 1980, VII, 26

Kupiško rajono literatų būrelis, įsisteigęs prie rajoninio laikraščio „Komunizmo keliu“, gyvuoja seniai. Jis bemaž vienmetis su laikraščiu, pradėjusiu eiti 1946 metais. Dabar būrelyje apie 20 narių pradedančiųjų ir jau šį bei tą pasiekusių literatų. Neseniai iš mūsų būrelio išėjo, tapęs universiteto studentu, jaunas poetas V. Kukulas. Bet savo pirmąją knygėlę „Augimo nerimas“ jis paruošė, būdamas moksleivis ir mūsų būrelio narys.

Gana aktyviai reiškiasi mūsų jaunosios poetės Rita Bociulytė, Jūratė Kaladytė. Kartas nuo karto jų eilėraš-

čiai spausdinami ir respublikos jaunimo spaudoje.

Literatė Zita Lukošlūtė rašo eilėraščius ir recenzuoja naujas poezijos knygas. Idomius ir plataus diapazono autorius Bronius Ribokas, rašantis eilėraščius, apsakymus ir pjeses. Šių dviejų autorių kūriniai taip pat spausdinami ne tik mūsų laikraštyje, bet ir respublikiniuose leidiniuose.

Turime nemažai „žalių“ jaunimo, iš kurio dar nėra žinios, išeis ar ne perspektyvūs literatai. Gal ne tai ir svarbiausia. Tegu ateityje rašys ir ne visi, kurie dabar bando rašyti, bet iš jaunų dienų sukaupę įgūdžiai domėtis menine kūryba, giliau

ją suprasti ir vertinti, be abejo, visada pravers gyvenime.

Mūsų bėdos, manyčiau, analogiškos, kaip visur. Delficitinis žanras laikraštyje — apsakymas, juoreska, literatūrinis feljetonas, epigrama. Gal taip yra todėl, kad šie žanrai, išskyrus paskutinią, reikalauja daugiau darbo, kantrybės, rašalo ir — kas be ko — detalesnio tikrovės pažinimo.

R. URBONAS
Literatų būrelio narys

Jaunųjų rajono literatų (iš kairės į dešinę) Jūratė Kaladytė ir Rita Bociulytė posmai žinomi ir platesniam skaitytojų ratui. Kartas nuo karto šių literatų eilėraščiai spausdinami ir respublikinėje jaunimo spaudoje. Abi jaunosios autorės visada aktyvios rajone organizuojamose literatūros vakaruose.

Prano Skardžiaus nuotrauka

VALDEMARAS KUKULAS

Padvelkia vasara į veidą,
Maži po dideliu dangum
Praeina medžiai, nesuleidę
Sakų, šaknų giliai žmogun.

Ir dangūs plaukia ir nuplaukia,
Netapę mūsų akimis,
Kurios nubėgusios per lauką,
Užkliūva už miškų tankmės.

Lyg pabaidyti lekia paukščiai,
Neskraidę mūsų mintyse,
Ir šnaresys jų skrydžio baukščiai
Ištirpsta amžių dausose.

Palinkę žmonės atsiliesia,
Ir sauja žemės suartos
Apžiūri priešais saulės šviesą,
Kuri širdy atsikartos.

Skurde išmokei gyventi išlaidžiai,
Geriau jau būtų ne tėvas man.
Geriau jau šauktų piktai našlaičiu.
Nei ties plačiausiu keliu gyventi.

O šiuo plačiuoju keliu važiuoja
Plėšikai, vagys, ir vis drauge
Viljoja. Sako: tenai gražoji,
Sventoji tavo baisiam varge.

Tavęs ji laukia. Iš kur? Jėgu man
Paimti — iš naujo jos vestuvės
Smagiai atskoti, paskui gaudumo
Priverkti pilnas nakties taures.

Jei taip išmokei, už viską moku
Krauju ir meile, galvos skausmu.
Bet jeigu būčiau dabar pirmokas,
Pabėgčiau, tėve, iš nenamų.

Gimline mano, vasaros naktie,
Ištirpstanti ant ilgesingų lūpų.
Kurios iš atminties kartoja tiek:
Ant slenkstio akmenų sodybos klūpo.

Gimline mano, draugo liūdesy,
Kuris man brolių, seserų vienybę
Žvelgi suprasdamas... Ir mes visi
Jos santarvės šviesoje visi beribiai.

Gimline mano, antikapi tėvų,
Sunkiausias, praeikčiausias akmenėlis,
Kurį lemiančiomis sparnu lengvu
Man kaip karūną ant galvos užkėlė.

RITA BOCIULYTĖ

PAJACAS

Išeinu į lietu — lyg į jūrą... Už mane kažkas persirgo kitas;
Ir paskęstu... Ir apmirsiu.

Į mane pajaco akys žiūri; Už mane į audrą ėjo...
Prickaištingai už vaikystę Juokiasi pajacas smėlio sote...

Už balas, kadais neišbraidyta; O gal verkia? Kas jį žino?
Už ligas, kuriom susirgti galėjau. Nežinau, drauge kvatol ar guosti, —
Juk lietus — pavasarinis...

JORATĖ KALADYTĖ

AMŽINAI GYVI

Pagal St. Krasausko graviūrų ciklą.

KOVA

Tik pirmyn...
Raumenų geležis
Ir mintis įtempta.
Tik pirmyn!
Pailsėti, sukaupti
Nevalia.
Tik pirmyn!
Į sudegintus kaimus,
Raudančių motinų širdis.
Geležim išsiliejęs valia
Ir švelnumas...
Tik pirmyn!
Paglostyti išgelbėto kūdikio
Purią galvelę

Ir laisvai atsikvėpti.
Tik pirmyn!
O žemės kvapu
Ir žolės augimu
Užspaus tos lūpos kartoja:
„At-min-ki!“

Jie sudegino motiną.
Mama,
Prie Reino palikus mama,
Kodėl tu juos pagimdei?!
Tavo sūnai
Sudegino mano motiną.
Tavo sūnai
Sudegino mano žemę.
Tavo sūnai prakeikti
Ir tu — ne motina,
Jei leidai jiems gėrėtis
Ugnies ir beviltiško
Riksno šokių,
Jei leidai sudeginti
Kitą žemėje motiną —
Mano motiną.

O žemės kvapu
Ir žolės augimu
Užspaus tos lūpos kartoja:
„At-min-ki!“

SVAJOS

Iš tamsos,
Iš gilios atminties
Išviesą, į saulę
Plačiasparnės
Paukštės kyla —
Šitoks lengvumas...
Platus ir galingas mostas...
Palieka, ką lemta
Palikti.
Svajone ir tikėjimu
Pražyduos kylančiai
Paukštės akys —
Į gyvenimą...

O žemės kvapu
Ir žolės augimu
Užspaus tos lūpos kartoja:
„At-min-ki!“

Ne tu vienas —
Nebaigęs artį vagos
Ir išėjęs — negrįžai...
Išsiilgau garuojančios
Duonos kvapo
Ir varnėnų palydos
Paskui virstančią žemės

Ariam ražienas,
Duoną ir meilę auginam
Iš mūsų vagos, praušus;
Lyg stygos suvirpa —

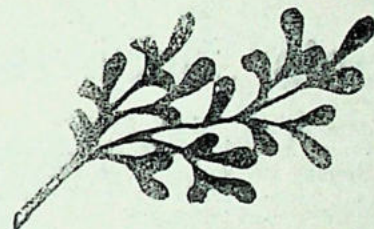
Vyturiai...

O žemės kvapu
Ir žolės augimu
Užspaus tos lūpos kartoja:
„At-min-ki!“

GYVENIMAS

O, palaiminti saulės lietuš!
Išspraukit klykiantį kūdikį.
Pirmą gyvenimo daigą
Ir motinos budinčią ranką
Apliekit gaivia šiluma.
Pavasarinę upę veržias
Tikėjimas ir augimas
Ir mūsų mintys —
Nesutramdomos.
Lietaus ir žodžių upokšniais
Liejais gyvenimas.

O žemės kvapu
Ir žolės augimu
Užspaus tos lūpos kartoja:
„At-min-ki!“

Šimonų giria —
Didelė ir gūdi.
Jos bekrastis,
mėlynuojantis
masyvas širia Anykščių ir
Kapiškio rajonus. Iš šios girios
pokario metais buržuazinių
nacionalistų vadovaujamą (Starkaus ir Gudo),
po tolimiausios apylinkės
pasklidusios, sjautė plėšikų
ir banditų gaujos. Tiek kupiškėnams,
tiek ir anykštėnams jos pridare
neišpasakytai daug siaubingų skriaudų.
Apie vieną jų čia ir noriu papasakoti.

Tarpduryje — mėlynakė
liaunutė mergaitė. Iš po skaros
neklusniomis gyvačiukėmis
vingiuoja dvi juodos, snagėmis
aplipusios kasos. Sugrūbė nuo šalčio
piršteliai nervingai gnaužo pirštines.

— Parėjai... — Bučiuodama
duką, džiaugiasi Sankauskienė.

Ant vagio pakimba storas
milo paltas, o ant jo mėlynais
sparnais išsiskleidžia skara.

— Oho! Tu lyg ir apvalėsnė
pasidariusi! — Apžvelgdamas
dukters figūrą, geris tėvas. — Tikra
jaunamartė!

Gertrūda — lyg nesava.
Jos skruostai svyla nuo kiekvieno
žodžio. Tačiau nei seserys,
nei broliai, nei, pagaliau,
tėvas viso to nepastebi.
O motina? Ka motina? Bet argi
pasislėpti nuo saulės, jei tu gyveni,
žydi, augi?

Gertrūda pro miegus vai-
toja; dėjuoja, blaškdamasi
šaukiasi pagalbos... Patyliu-
kais čiuzėdama, atslenka mo-
tina, liesutė, suvargusi mo-
teris. Ji sėdasi ant lovos ir
glosto dukrelės galvą.
— Mama, tu žinai? — šil-
ti mergaitės pirštai nutveria
motinos ranką.
— Žinau, dukrele... Kas
jis?..

Marijos dalia

VL. JASINSKAS

APYBRAIZA

Tvartelyje plyšauja gai-
dys. Rytuose jau bėga. Nuri-
mo pūga. Tik motina ir duk-
ra, vis dar nesudėdamos
akių, šnibždasi, dūsauja... Ką
ir kalbėti: baisi gėda užgri-
vo Sankauskų trobėlę! Nors
ir nekalti Gertrūda, tačiau
motina žodis po žodžio iš-
klaukia viską, ką gali pasak-
tyti dar nei melo, nei suk-
tybės nepaliesta širdis. Ji
lau žino, kad būsimoji Ger-
trūdos kūdikio tėvas — ne-
tolimu kaimynų sūnus Juo-
zas Vidžiūnas. Ir jos vaiz-
duotėje iškyla stambus švie-
sianaukis. Vieną rudens pa-
vakarį, kai Gertrūda iš drau-
gių grįžo į turtliu go ūkinin-
ko Bronius Pavilonio namus,
kur ji tarnavo, patykojė

lauke, Vidžiūnas nutvėrė ją
už liemens. Ko per dienų
dienes nepasiekė geruoju, tą
padarė gyvuliška įsiau drinu-
sio berno jėga... Ir nors mer-
gaitė šaukėsi pagalbos, nelo-
li ėjusi žmogėsta tik krau-
pai nusikvatojo...

Tais metais mūsų žemę
slėgė hitlerinė okupacija, o
žmogų — žmogaus baimė.

— Tai kokie gi vėjai at-
putė, kaimynėle? — sodinda-
ma Uršulė Vidžiūnienė už-
staldė, teiraujasi Marija
Sankauskienė.

— Reikalai nelaukuoti,
brangut... Girdėjau, jūsiškė
susigriebė vaiką... Nuo Juo-
zo, jeigu teisybė. Aš ir sa-
kau, kaimynėliai, ožka iš pa-
krūmės nienuo parneša, o
merga tik gėda... — ir kiek
patvėjęsi, prideda: — Aš
patį, merga būdama, vaiką
susigavau, Juozelį... Užjau-
čiu taviškę. Gal, valig die-
vo, sutuokim juos, ar ka...
Sankauskienė, nežinodama
ką atsakyti, trypinėja asloje
ir baiksčiai žvilgčioja į vyrą.
Tačiau Sankauskas nepasi-

meta, tik gal kiek smarkiau
jo dantyse ima krūpčioti
pypkė.

— Tai čia, sakyčiau, jų
reikalas, — pagaliau išspau-
džia jis.

— Pagalvokit, kaimynė-
liai... Negerai, kai vaikas tē-
vo neturės. O Gindra jau ir
tekėtos metų susilaukė...

Kitą dieną Gertrūda, ma-
tydama nebylias tėvų kan-
čias, teistaria vienintelį žodį:
— Tekėsiu...
Trečią vestuvių dieną, kai
atkaklesni svečiai dar ran-
kiojo nuo stalų paskutines
stiklines, o lauke tvoras po-
kino vasario šaltis, Vidžiū-
nų kieme liepsnojo laužas.
Palinkusi ties kunkuliuojan-
čiu puodu, Gertrūda lazda
maišo sulietas alumi staltieses.
Į kiemą išsvirduliuoja
anyla.

— Dėl sūnelio pagalvėlis.
Dėl anytos — užvadėlis... —
linksmi užtraukia ji ir, se-
giodama sijoną, vos neke-
tursėčia, nuknapsi už tva-
rto.

Pirmosios podyvėnės die-
nos, o jaunavedžio jau nėra.
Vidžiūnienė su sūnumis
vis girtuokliauja. Kiekvieną
dieną visokie reikalai juos
veja į Vabalinką, o ten vis
su baltaraiščiais, vokiečiais,
policininkais... Išsipardavusi
iki siūlelio, Sankauskienė iš-
veža sunkiai susirgusią duk-
rą į Panevėžį, įsipašo į li-
goninę.

Pus daugiau

Kai grybai ir uogos...

Miškal jau pradėjo sekti savo gėrybes — grybus, uogas. Tad nenuostabu, kad dabar, ypač savaitgaliais, į miškus patraukia daug žmonių. Bet, žiūrėk, ne vienas apsilankęs savo įprastose vietose nusiskundžia, kad pernai ir užpernai ten radęs kur kas daugiau grybų, ir uogų, anais kartais daugiau prisirinkęs... Žinoma, galima pagalvoti, jog ne visi metai būna derlingi, bet dėlto, kad vis mažiau randame grybų ir uogų, neretai esame kalti ir mes patys, grybautojai ir uogautojai. Juk neretai būna suardoma miško paklotė, išdraskoma gryblena, ieškant mažų grybukų, neatsargiai raunant didesnius. Nepamirškime, kad grybai ne per kellas dienas išauga; kol susiformuoja jų vaisiakūniai, praeina mėnesiai. Gryblenai vystytis reikia ir tam tikrų sąlygų. Vargiai dygs grybai nuniokotame, prižiūklintame, mašinų išvažinėtame miške. O braunamasi dabar

su mašinomis kone į pačias tankmes, išvažinėjamos lukmės, aikštelės...

Daug gerų valgomų grybų nueina perniek, nes jų niekas nerenka. Mūsų miškuose priskaičiuojama daugiau kaip 200 rūšių valgomų grybų, o grybautojai renka gal tik kokią porą dešimčių. Laikas būtų pažinti ir kitus naudingus grybus, jie irgi galėtų būti puikiu patiekalu ant mūsų stalo, užuot abejingai pro juos praėję ar sparde...

Vos tik prisirpsta uogos, daug uogautojų suplūsta į mišką. Ir vienas už kitą labiau stengiasi, kad tik daugiau prisirinktų, kad tik kaimyną aplenktų. Žiūrėk, dar kai kas tam tikrus šepčius įsitalso, uogienojus išdraiko. Taip nusiaubti uogynai kažin ar jau puikiai derės kitais metais.

Miškal sekią savo gėrybes. Bet dar ne visi grybautojai, uogautojai deramai elgiasi nuėję į mišką, būna,

kad nusikalstamai žaloja gamtą. Šiuo intensyvaus žmonių lankymosi miškuose metu turėtų ten dažniau lankytis ir gamtos saugininkai, gamtos bičiuliai, įsiaiškinti gamtos apsaugos įstatymų pažeidėjus.

Be, žinoma, visų pirma mums visiems reikėtų pagalvoti apie tai, jog nepasukintų kartą einame į mišką, jog čia atėję po metų kitų, ar turėsime ką veikti. Be to, grybų ir uogų norės rasti gimtinės miškuose ir mūsų vaikai, anūkai...

R. Vasaris

BERŽUONA

Sis Sventosios intakas, gavęs vardą nuo baltaliemenių beržų, prasideda pačioje Ramuldavos girios glūdomoje. Nepigu surasti Beržuonos versmės, užsimaskavusias viksvų ir kitų drėgmę mėgstančių žolių alvašynais nušaliame Ramuldavos girininkijos 54-tame kvartale, kur ištekinės pušys, eglės jau nesirytą žengti į kimsėtą, žliūgsnią lomą. Iš slėpinių šaltinių, iš versmėčių balų vis daugiau susitvarkia vandens, duodančio pradžią girios upokšniui, jau sublizgančiam tarp vešlių žolynų, bet vos dar telkšančiam, tarsi nežinančiam, kur ir kaip pasprukti iš glūdomos. Ten, kur iš miško išnišs smėlėtas keliukas, persirita per medinį tiltelį ir, pasukęs pro ištuštėjusius Smolinų kaimo vienišius, vėl dingsta tarp dunksančių girios medžių, Beržuona savo tamsiomis akimis jau blykčioja saulėje, siaura vagele raudasi į durpėtą šilainę. Bet vos gimusi upokšnį tuoj apstoja miško medžiai, tarsi norėdami užverti jam kelią. Matyt, čia tik pavasa-

rials Beržuona būna veržli, nepasimetanti, o dabar, vasarą, jai pritrūksta kvapo čirulentii, tik gilesniuose duburiuose užsilaiko vanduo, galop ir visai nusausėja. Bėga per girią lyg nutiestas smėlėtas takas, stirnų pėdomis išmindžiotas. Pasiekus tarpumiškių pievas, jau tiesia, žmonių nubrėžta linija nusidriekia Sventosios link, vėl sublizga iš pievų ir dirvų susemtu vandeniu.

Čia buvusias šlapias pievas primena šiurkščių viksvų prižėlę krantai, žmogų lydintys uodų spiečiai. Pietų saulės įkaitintame melioracijos griovio krante jau iki juodumo nusirpo žemuogės. Tačiau uogautoja gali išgąsdinti atokaitoje tarp žemuogių besisildančios rusvos gyvačiukės — gluodenos, kurios pajutusios žmogų, skuba slėptis tankiose žolėse.

Tyllose tarpumiškių pievose, per kurias virvena tamsus Beržuonos vanduo, galima pamatyti čia pakvanti, čia vėl toliau nusileidžianti mūsų krašte jau reta paukštį — juodąjį gandrą. Reikia tikėtis, kad kažkur ties Beržuona girioje yra jo lizdas, gal kitamet sulauksime daugiau šių saulėje blizgančių juodais sparnais gražuolių paukščių.

Nors pradėjusi miške savo kelią ir ji miške užbalgianti, Beržuona ilgiausiai teka melioracijos grioviu per tarpumiškių pievas, laukus, aukštos žolės prižėlusias ganiklas, pro pasislėpusius tarp miškų Pavarės, Dubiškės, Vertimų kaimelius. Prieglobia tokius pat ištiesintus, melioruotus bevardžius savo intakėlius. Prabėgusi pro Beržoniškio kaimą, perkirtusi į Lašinius vedantį vieškelį, netrukus ji vėl tampa miško upokšniu, linksmai besisukinėjančiu pro alksnius ir egles. Idomią vingiuoja Beržuona. Susukusi „S“ raidę, krinta žemyn mažais pavasarį skambiais kriokliukais, išsidėsčiusiais lyk kaskadam. Vienoje vietoje, kur kelią upeliui pastoja eglė, jis palenda po jos šaknimis. Bel ir eglė nepasiduoda. Ji plačiai išskėtojo šaknis, tvirtai įsikibo kranto ir dabar auga lyg lieptas per upelį ir žiūri iš viršaus, kaip po žievėmis, daugiašakiu kamieniu virtusiomis jos šaknimis raibuluoja, bėga Beržuonos vanduo.

Dar tolokai būdamas išgirsti šalia Beržuonos vandens skambėjimo, dar vieno upelio balsą. Priėjęs arti nustembi, kad toks mažas intakėlis taip skambiai dudena. Lyg žemu balsu pritaru plo-nastygei Beržuonos dainelei, į kurią isipina ir pečialindos, ir kikičiai.

Prabėgusi kone 10 kilometrų, prieš įtekėdama į Sventąją, Beržuona nutyla sulėtėja, tarsi nusigandusi, kad jau teks įsilieti į vyresniąją upę. O juk taip gerai buvo lėkti išdykėliška vingiuojant, šnekančios su alksniais, eglėmis, žiūrint į pašlaičių geltonas plukes, violetinius rūtenius, ant aukšto kranto sustojusius beržus. Gal dėl to, priartėjusi prie Sventosios, kai nuo didžiosios upės ją teskirta vos pora metrų, nepuola į vandenį glėbi, o teka tolyn, lygiaagrečiai. Tik atsirėmusi į kalvelę, kai jau nebelieka kito kelio, liūdnai pasuka į Sventąją ir susilieja su plačiais jos vandenimis, netrukus napanaukendami pro Androniškį.

M. Telksnūtė
V. Račkaitis

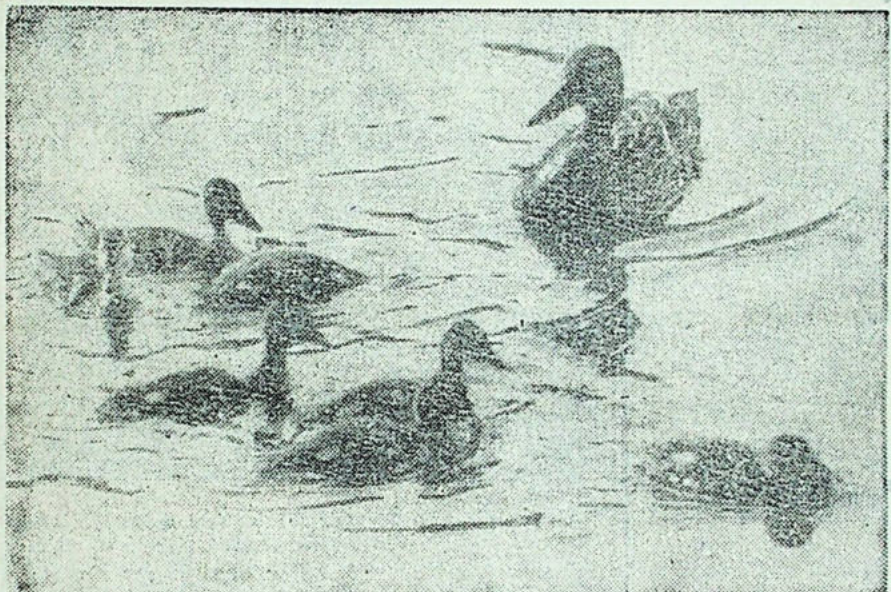
Redaktoiaus pavaduotojas
K. KAIRIŪSTIS

Anykščių radijo-televizijos stoties darbuotojų kolektyvui reikią glia užuojautą vversn. inžinierii BRONIUI LAPIE- NIUI, mirus mylimai mamytel.

PALMYRAI ir VYTAUTUI SADIUKIAMS Gilaus liūdesio valandą, mirus mylimam sūneliui, nuosirdžią užuojautą reikią Panevėžio grūdų produktų kombinato maulūno Nr. 6 darbuotojų kolektyvas.

Kurklių kolūkio statybininkai reikią glia užuojautą DONATUI DUKNAUSKUI dėl jo mylimo tėvelio mirties.

NAPOLIUI KALIBATUI Liūdesio valandą, netekus brangios mamytės, nuosirdžią užuojautą reikią Anykščių girininkijos darbuotojai.

Auga anties šeimynėlė.

J. Junevičiaus nuotr.

Pelkinis žinginy

Rasi, visi pažįstame kambariuose ir šiltnamiuose auginamą kaliją, žiemos ir ankstyvo pavasario mėnesiais žydinčią gėlę, džiuginančią savo akinančiais baltais lyg sniegas požiūliais, kuriuos mes vadiname žiedais. Bet gal dar nedau-gelis žino, kad kalija, ši net iš Pietų Afrikos atkeliavusi aizerinių šeimos atstovė, turi čia pas mus nuo seno gyvenantį brolių — pelkinį žinginį. Auga jis pelkėtose ežerų ir upių pakrantėse, žemapelkėse, užpelkėjusiuose eglėnuose arba juodalksnynuose.

Kaip dera broliui ir seseriai, pelkinis žinginy ir kalija daug kuo panašūs. Žinginy, kaip jo sesė, egzotiškoji atėtvė iš tolimų kraštų, išaugina ant ilgu lapkondių didelius, širdiška! nu-smailėjusius lapus. Ir jo, kaip kalios, žiedas be apy-žiedžių, išsivyniojantis iš viduje balto, o išorėje žalio požiūžio. Pražysta žinginy baigiantis pavasariui ir žydi iki vidurvasario. Savo sniego baltumo požiūliais ir iš jo išsikišusia, smulkučiais žiedeliais aplipusia burbuole žinginy išsiskiria iš kitų pelkės augalų. Žydi žinginy, žvakele iš tolo spinkso, žaltryskėle vasaros žalumynuose šmėžuoją...

Geba žinginy giedrą ir lietu pranašauti. Prieš lietu jo baltas požiūdlapis atsi-knoja nuo burbuolės, atlepta, o prieš giedrą artyn pri-sišlieja prie žiedų, pasiruo-šia juos ginti nuo kaitrių spindulių. Niekada neapsi-rinka šis barometras...

Peržydėjęs žinginy nusir-pina vaisius — skaisčiai raudonas uogas, kuriose slypi violetinės sėklos. Bet tu uogų nepaskanausi — jos, kaip ir visas augalas, — nuodin-gos. Nunoke žinginio vaisiai pasidaro gleivėti, prilimpa prie vandens paukščių kojų, plunksnų, ir taip augalo sėklos nukeliauja iš vieno pelkyno į kitą. Dauginasi žinginy ir vegetatyviškai. Nes nežinia, ar atskris koks paukštis, ar pavys jam pri-lipdyti savo sėklas...

Nors žinginiui tenka po ledu ir sniegu žiemoti, bet jis nepavdi savo sesulei kalijai nei kambario šilumos, nei vazono. Tai kas, kad jam prisieina po pelkynus braidyti, šaltį ir darganas iš-keisti, bet užtat kaip gera sulaukus pavasario jausti vėją ir lietu, paukščių balsų klausytis, po žydrų vasaros dangumi savo baltažiedes žvakes užžiebt.

R. Vygandas

UŽSIENYJE

○ Izraelyje sudaryta slap-ta „Izraelio aktyvumo“ oku-puotame Jordano upės va-kary krante plėtimo progra-ma, praneša Roiterio agen-tūros korespondentas iš Je-ruzalės. Šiame rajone sutin-kamai su programa per pen-kerius metus bus pastatytos 85 naujos sukarintos gyven-vietės.

○ Elitas, kuris sudaro mažiau kaip vieną procentą JAV gyventojų, kontroliuoja daugiau kaip vieną trečdali šalies nacionalinio turto. Šiai privilegijuotai grupuo-tei priklauso daugiau kaip 500 didžiausių pramonės korporacijų, jos statytiniai užima vadovaujančius pos-tus valstybės aparate.

○ JAV ir kitos žymiau-sios Vakarų šalys aktyviai dalyvauja plėšiant Namibi-jos, kurią Pietų Afrikos ra-

sistai laiko okupuotą priešin-gai tarptautinei teisei ir SNO nutarimams, gamtos turtus. Vakarų monopolijos tik urano gavybos sąskaita apiplėšė Namibijos liaudį 870 milijonų dolerių.

○ Paskelbtais Tarptauti-nio valiutos fondo duomeni-mis, 19 pagrindinių industri-nių Vakarų šalių 1979 me-tais suvedė savo užsienio prekybos balansą su didžiuliu deficitu, sudariusiu 85,9 milijardo dolerių. JAV defi-citas užsienio prekyboje 1979 metais pasiekė 37,1 milijar-do dolerių. Antroje vietoje atsidūrė Anglija — 11,9 mi-lijardo dolerių. Net Japoni-ja, kuri ilgą laiką gaudavo didžiulius pelnus iš užsienio prekybos, suvedė savo už-sienio prekybos balansą su 7,5 milijardo dolerių defici-tu.

○ Indijos plantacijose pa-sibaigusiais finansiniais me-tais gautas rekordinis kavos

derlius — 130 tūkstančių to-nų.

○ Daugiau kaip 10 mili-jonų Bendrosios rinkos ša-lių piliečių nemoka nei skai-tyti, nei rašyti. Tai sakoma išplatintame „Europos bend-riųjų šalių jaunimo forumo“, vienijančio įeinančių į EEB valstybių jaunimą, komuni-kate.

○ Indijos gyventojų skai-čius per pastaruosius 10 me-tų padidėjo daugiau kaip 100 milijonų. 1980 metų ko-vo mėnesį šalyje gyveno 659 milijonai žmonių. Tai prane-šė valstybės sveikatos apsau-gos ir šeimos gerovės mi-nistras N. R. Laskeris.

(TASS-ELTA)

Reikalinga

Ukmergės KMMK darbu Anykščių rajone reikalingi: šaltkalviai, santechnikai, elektromontuotojai, suvirin-tojai dujomis ir elektra. Mokamas važinėjimo prie-das.

Kreiptis: Ukmergė, Anta-kalnio 60, į KMMK viršinink-ą arba kadru skyrių. Telef. 5-11-69, 5-10-64.

Anykščių KMK kolek-tyvas nuosirdžiai užjau-čia VYTAUTĄ SADIUKĮ, jo sūneliui mirus.

Rinko Panevėžio Anykščių skyrius. Pergalės 38. Spaudė Ukmergės spaus tuvė, J. Janonio 31. Spausdi-nama rotacine mašina. Inde kras 87262

15-iaja autobusais ketvirtadieniais ir šeštadieniais pusė „Pravdos“ formato. Tir. 11.243 Užsa. Nr. 1122